١٢٨٩ ՍԵՓԵՐ Հ ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ԵՒՐՄԻՆՃԻ ՄԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 1038 ԱՊՐԻԼ 1 ՃԻՄԱՍ ԷՐԹԷՍԻ 1872

ԱԼԱՃԱՌԱՆԿԱ 13 ԱՊՐԻԼ 1872

ՄԷՋՄՈՒԱՅՔ

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իշ պու Մէճմուայը Հայատիս, բազար, եօրթու վէ ճումա կիւնլէրինտէն մսատա պու զրթատա եէվմիյէ նէշր օլունաճագ տըր։ Սէնէլիկի բէշին օրարագ 200, Ալթը այլըղը 110, Իւչ այլըղը 60 ղրշ. վէ Թանէսի 1 ղրշ։ Տաշրալար իշին պէհէր նումէրօսունա բօսթա իւճրէթի ալընաճաղը խասսէթէն պէյան օլունուր։

Իլանաթըն պէհէր սրրասը պիր տէֆաըզդ 3, իքի տէֆա իշին 2, իւչ տէֆա իշին 1½ զուրուշ, իւչ տէֆատան զիյատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իշին այրըճա բազարըզդ օլունուր։

Տաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթըն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրէնլէրին իւղէրինէ օլտուղու պէյան օլունուր։

ՕԻՄԱՒՐԱՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԳԻՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎՔԱՏԸ ԾԱՓՈՒԱՅԸ ՍԱՅՅԻԲԷՅԻ ՄԻՒԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ԱՊՐԻԼ

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ԲՕՄԱՏԱՆ ԹԱՀԻՐԱԹ

Բօսա 5 ապրիլ 1872.

Կէչէն բազարլարտա սըրայը լա հէր բարօքիատան իքիշէր իւչէր եիւզ քիշի, էքսէրիսի շունատան պունատան թօբլամա զարը լար առատիր Բաբա Հուզուրունա չըզայօրլարը, վէ Բաբա տա օնլարա քարշ հիմայընտա պիրէր նումէք սէյլէյօրուտու։ Էկէր քի պու ճինա շէյլէր իլէ թէսէլլի տուլայօրտա, սահիհ քի աղըլա գանատի էտիյօր տէմէք տիր։ Անադ հաֆիթասընտա կէրէք վանթիգան սէրայընտա վէ կէրէք Ս. Պետրոս ուլու քիլիսէսէ Բաբա էմրի իւզրէ զիյնէլէր վուգու պուլմաղլար, վէ պու շէյ իւզէրինէ հէր ճինա զաղէթա եաղը վէ էքսէրիսինին զիւմիւնճէ ճիտանի հիւքիւմէթի զայպ էթտիյի իշին Բաբըն Ալլահա օլաճագ իպատէթի վէ զիյնէթի եատագ էթմէսի չօղ ապէս կէօրիւնտու։ Զատիկ կիւնիւ բաբա քէնտի սէրայընդէն մատուռունատա զուտատը չէրիֆի թագտիս էյլէտի, վէ պիլեէթ իլէ տավէթլիլէր գապուլ օլունաղլար վէ պիր չօղ քէսանա էլի իլէ սրբութիւն տաքի վէրտի։ Բաղար էրթէսի իքի եիւզ քիշի գատար Բաբայա կիթմիշլէր իսի, էքսէրիսի տը չարը, վէ պունլար սօ գապլարտա Բաբայը կէօրէմէտիքլէրինտէն, զիյատէ ադճէյիլէ վանթիգանա կիրէճէք պիլեէթլէրի էլէ կէչիրմէյէ չալըշըրլար։ Ո կիւնքի նումէրունատա Բաբանընն չուլ լաղը բարը էտը սէյլէտիյի տահիհ եէրտէն իշի տիրտի։ "պէն մահպուս տէյիլիմ վէ "իսատէիյիմ վադը թ չըգարըմ։ պունու "սէյլէյօրում՝ քի սիզլէն մէմլէքէթի "նիզէ եաման եաղնը չ հավատիպլէր "կէօթիւրմէյէսինիզ։ զաբունատա "զավատ վէ ադքէր պէքլէմէյօր։ ա "քին պէն չըգմադ իստէմէմ՝ չունքի "Մատծինիյէ թատիօր իսէն ահալի "նին իշ ինատ պուլունամամ"։ Կէրչէք քի Բաբանընն կէթիրտիյի սէպէպ չօղ գուվվէթսիզ տիր՝ չունքի Մատծինինին էօլտիւյու եիրմի կիւնլիւք լաղ ըրտը, վէ Բաբանընն գարանմատը հէմէն եիրմի այ օրույօր։ Ո պիր թարաֆտան չախսընա հադարտի իստէյօրլար սէօհպէթինատ չօղ էհէմմիյէթի օլամաղ, չունքի գարտինալլար հէր նէ գատար սապ թանաթսրդ արապալարը լո կէղէյօրլարատա, վէ սիյատ բուսպայը լա Բինշիօտա պուլունույօրլարատա, հէր քէս թանը վէ պիր շէյ տէյէն եօք։ Գարտինալ Սիլվէսթրի թանթանայը ավիմէ իլէ Սան Մարքօ քիլիսէսին տէ գիյնէթլէրի իճրա իթտի, վէ պաշգալարընն իթտիյի եալընըզ քէնտիլէրինի մահրուտ պըրադը։

Բէր Եաէնթ բազար իրթէսի կիւնիւ իքինճի նումդունու սէյլէտի, ահալի իլք տէֆասը կիպի տօլույուտու. նումդունուն մէալի շու օլտու քի, Գաթոլիքլիյէ մէտար իթմէք վէ Գաթոլիքլիքատէ պուլունան խանթալարը տիւզէլթմէք իշին, հէր քէսի գարանլըզտա պըրադմատալը վէ տինիմիզին ըշըղը օլան աղիզ քիթապը տէյիլ եալընըզ ուզագտան կէօստէրմէլի, իլլա քի ֆամիլեալար իշինատ տախի սօգուպ օնուն էլեայէ ֆամիլեալարը տիւզէլտիպ, վէ էօյլէճէ Խրիսթիյանլըղը էօյրէթմէլի կէրէք էսկի թէվարիխատէն, կէրէք էէնի թէվարիխ իլէ սէօզ լունիւն խապաթընը կէօսթէրտի։ Պու կիւն իշին իչինճիւ նումդունա գարար վէրիլմիշ տիր։

Շէհրիմիզտէ պուլունան պու գատար գրալ զատէլէր պէյնինատ հէմէն ղիյաֆէթ օլույօր։ Բրինչիբէ Ումպերթօ վէ Բրինչիբէսսա Մարկերիթա գրալ Վիքթօր Էմմանուէլ թագրաֆընատան բաղար իրթէսի ախշամը Ցանիմարգա գրալընա վէ գրալիչասընա միւքէմմէլ պիր ղիյաֆէթ վէրիլի. պիր պաշդա գիյաֆէթատ տիւն ախշամ բրէնս տը կալ վէ բըրէնսէս, ինկիլիզլէր թօբլանընզ քէնտի վէլիի ահալարընա իքրամէն պիր սուարէ վէրտիկէր Սալա Ցանթէ աէնիլէն մահալատ։ Մէմլէքէթէն պէյին զէվճէսի չարշամպա ախշամը պէօյիւք պիր գիյաֆէթէ ճէմ իթտի հէմէն թէքմիլ Բօմատա պուլունան գրալ զատէլէրի, վէ եօգարատաքի եազտըգլարըմըզտան մատատա չունըար տախի իլամէ օլունմալը, Տիւդ վէ Տիւշէսատ տը Նասսօ վէ մախատէրի, բրէնս վէ բրէնսէս տ'Օլտէմպուրկ, բրէնսէս տ'Անհալթ, բրէնսէս տը Լիբ, Բօնթէս տը Լավէնպուրկ, բրէնս տը Աննօվէր, Կրան տիւք տը Սագս Վէյմար, բրէնսէս Թերա վէ բրէնս Վալտըմար տը Ցանիմարք։ Կրան տիւք տը Պատէն տախի եազընատա եէթիշիյօր։

Պիր այատան պէրու վէ պու կիւնդէրտէ գիյատէսիյէ զաթը Շահանէնին տախի պու թարաֆլարա թէշրիֆլէրի սէօյլէնիյօր։ Սօն հավատիսէ կէօրէ, օն կիւնատէն Ասիթանէատէն չըղըպ Ֆրանսայա, անատէն իթալէսյա վէ Ա. լէմանեայա վէ Աւսթրիատա կիտէճիյիվէ։ Սատաղամ հաղրէթլէրի տախի պէրապէր լամաղըմըզ, վէ եօլճուլուզու պիրայ գատար սիւրէճէյիմիզ թէպտիլի սպ ու հավա իշին։ Լաքին թարաֆընըզտան կէլէն հավատիպլէրէ պագարագ ղալիպա պու շէյ իւզէրինէ Սատամպօլատա տիւշիւնէն տախի եօք։

Ֆրանսանընն հէյլէթի վիւքէլատը, մարտա 31 ատ Մ. Թիէրին թահթը ըկյասէթինատ օլարագ թէճէմմիւ էյլէմիշ տիր։

Թիճարէթ նաղբրլըղը իւզէրինատ օլտուղու հալատ, մուվադդամէթն մալիյէ նաղբրը պուլունան Մ. Կուլըր, դաղը հաղբրը աղբրտա օլտուղունու կէօսթէրմիշ օլտուղունատան, եէնի պիր մալիյէ նաղբրընն նասպը հագդընտա մէսէլէ ճէրէյան էյլէմիշ տիր։

Հէյլէթի վիւքէլա, Թիճարէթ ահանամէլէրինին լաղվ. ուսուլի ճէտիտի թասարրուֆիյէ, մէմալիքին խէյրատը, միլլէթ մէճլիսի թարաֆընտան էմր օլունմուշ օլան վերկիլէրին թահսիլի հաղընտա միւղաքէրէ էյլէյէճէք տիր։

Մ. տը Կուլարընն մալիյէ նաղբրլըղընտա դաճաղը իթիմատը դավի տիր։ Ֆագաթ Թիճարէթ նէզարէթինատ պիր վէքիլ պուլմաղա կիւճլիւք կէօրիւնիյօր։

Կէօրիւնիւչէ կէօրէ, սօն տէֆա վագը օլան մէճլիստէ պաղը ղէվաթըն իսմլերի թադտիմ օլունմուշ իսէտ, էքսէրիյէթի արա պուլմամըշլար տը։ Ֆագաթ հէման սահիհ տիր քի, մէճլիսին սաղ գօլուն օրթա աղալարընտան պիրի, հիւքիւմէթ թարաֆընտան ինթիխապ օլունաճագ տը։

Ալման մահքէմէլէրի, Ֆրանսա թաղմինաթը հարպիյէնին թէվզիի ուսուլի իւզէրինէ հարա ուղլաշամամըշլար տը։

Ա.լէմանեա հիւքիւմէթի, թաղմինաթը մէղքիւրէնին հիսսէլէրինի, միթթէֆիգ հիւքիւմէթլէրին իպրազ իթտիքլէրի սարֆիյաթա վէ մէյտանը մուհարէպէտ օլան ասքէրլէրին սայըսընա նիսպէթէն իթա իթմէքլիյի թէքլիֆ էյլէմիշ տիր։ Վիւրթէմպէրկ հիւքիւմէթի, պիր թէքլիֆ թադտիմ էյլէմիշ տիր քի, պու վէճհէյլ տէյլ առաքէրին, իլլա պէհէր միւթթէֆիգ հիւքիւմէթին թահսիլը խատրէսինատ օլան էհալինին սայըր նազարը վէ էհէմմիյէթէ ալընմըշ տը։

Ֆագաթ գաթի սուրէթատ, հիսսէլէր թէվզիյէ պաշլանտըզընտա, մէյտանը մուհարէպէտ օլան ասքէրին մըգտարընա նիսպէթ գըլընաճագ տը։ Մատտէի մէղքիւրէ, պիր դօմիսիօնու մախսուս մարիֆէթի իլէ թէրթիպ վէ Ա.լէմանեա բարլամէնթասունա պու արա ագա էյլէտիյի մէճլիսլէրատ պու պապատ պիր գանուն լայիհասը թադտիմ օլունաճագ տը։

Ա.լէմանեանընն Նուվէլ Բրէս Լիպր նամ զազէթասը, ուզուն պիր պէնտ նէշր իլէ, Բրակա շէհրինատ վագը վէ տղալարը Պոհեմիանընն ասըլզատէ կիանընատան միւրէքքէպ օլան "Վանթանբէրվեր վէ էգօնօմիյէ ճէմիյէթինին" հիւքիւմէթ թարաֆընտան լաղվ ու ֆէսիր օլունմասընտան տօլայը մէմնունն օլտուղունու պէյան էյլէյօր։

Մէղքիւր Ա.լէման զազէթասը, պու ասըլզատէկեան ճէմիյէթինին ճէպրէն մաղլուպ օլմասընընը վագթը միւնասիպի իտուկինի պէյան իտէյօր։

"Զազէթայի մէղքիւր գավլինճէ, էկէրչի մալիքանէ ֆրգասը զալէպէ իթսէ իտի, Պոհեմիա, պիր ավուճ ասըլզատէ ֆամիլեալարընընն էվլաքը մախսուսէսի վէ օլ հալատէ վիէնեասա հիւքմ իտէն հիւքմատ, պիր հիւքմատ կէօրկէսի օլաճագ տը։ Մէմալիքին սահիհ սահիպլէրի, Պոհեմիանընն ասըլզատէ ֆամիլեալարը պուլունաճագ տը, Պոհեմիա Լէհիսթանընն իքինճիսի օլունաճագ։ — Պիզ զանն իտէրիզ քի, գրալը մէշրու, Պոհեմիա դրալընընն օյունունու օյնամագ արզուսունատա տը, նասըլ քի, 17 ինճի ասրտա զէվմթը մալիքանէ էլինտէ պիր մուգավվա պէպէք կիպի իտի"։

Պու եազրն Ակն—Բէթէրսպուրկատա սթաթիսթիք հագդընտա ճէմ օլունաճագ օլան մէճլիսի միլլի իշին Բուսիատա թէտարիքեաթա քէմալը կէրմի իլէ չալըշըլըյօր։

Թանզիմաթը լաղըմէյէ մէմուր օլան գօմիսիօն, տախիլ էյէ նազբրը միւսմէշարը պուլունան բրէնս Լոպանով—Բօսթաօքի իլէ մալիյէ միւսթէշարը ճէնէրալ Կրէյկ վէ Մ. Սէնէվու բէյիսի սանիլէր ինթիխապ էյլէմիշ իսէտ, պաշ բէյլա հէնուզ նասպ օլունմամըշ տը։

Մէճլիսի միլլի. Բուսիա վէլիի ահար Կրան տիւդ Գօսթանթէնին բիյասէթի միւֆթախիրէսի ալթընտա թէճէմմիւ իսէճէք տիր. չունքի Կրան

տիւգը միւշարիլէյհ, պու իշաէ մէնֆաաթը ազիմսի վէ մէմուրիյէթի մէղքիւրէյէ իշհադ օլմադ ինյէթի պուլունտուղու սէյլէնիյօր։

Մէճլիսի մէղքիւր օղոստոս այընտա թօրլանաճադը իհթիմալտէն օլտուղու հալտէ, մէճլիս եէտի կիւն սիւրէճէք վէ պէյիւք ղէյնէթլէ խիթամ պուլտաճադ տըր։

Զինտէն կէլէն խապերլէր ալֆըրանկա փեւրվար 8 է գատար օլուպ, Մանիլ շէհրինտէ Գավ իթ նամ գատատա յունվար 20 պիր իսեան զուհուր էյլէտիյինի պիլտիրիյօրլար։

Շեյլէ քի հէրլի ատքէրլէր, զապիթլէրինի եօլտաշուրմուշլէր, վէ ըմպանեալը էհալի իւզերլերինե պիր չօղ ամէջ իթմիշլէր տիր։ Պունլար, Ֆիլիբ նամ գալէյի զապթլարընա կէչիրմիշլէր վէ էկէրչի Մանիլատէն ատքէրի ամտատիյէ եէթիշէմէղ իսի իսէ, օրատա աղըր գավկալար օլաճադ. իսի։

Սպանեօլ ատքէրլէրի գալէի մէղքիւրէյի Ֆէնիտէն զապթ իշին իքի տէֆա հիւճիւմ էյլէմիշլէր վէ նիհայէթի գանը պիր գավ կատան ատրա անճադ գալէյէ կիրէպիլմիշլէր տիր։

Հէման քեաֆֆէի ատըլար գըլըճ վէ թիւֆէնկտէն կիչիրիլմիշ վէ խայլի քեան տախի ավղ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր, մահէլլի մէղքիւրտէն խայլի միլթէպերանը իշպու իսթիլալա տախիլ օլմուշ, վէ մահպէսլէր ատատլար իլէ ատօմուշ օլուպ, ճէվիսիտէ, մուհաբէմէյէ պէքլէյօրլար։

Մէցին թէսլիմի մատտէսինի թէտգիգ վէ մուպէնէյէ մէմուր օլան թահզիզ գօմիսիոնուն միւզաքէրէսի նէթիճէսի հադրնատա չույու պուլան միլթէնադրա հավատիսլէրե պիր նէթիճէ վերմէք նիյէթի իլէ, Պաղէնին տավատը հադրնատա վիւքէրայա էօնիւնե չէրգարը լաճադ տըր։ Պու ադրը մէսէլէյէ պիր նէթիճէ վերմէնին վագթը տըր չիմտի, վէ պիլինմէլի տիր քի, 170 պին ատքէր իլէ Ֆրանսանըն պիր մէթին գալէսինին թէսլիմի թէօհմէթի, հադրդ ամթէն մարբէշալ Պաղէնե ադվ օլունմալընը տըր։

Մէճլիսի վիւքէլա, սիւալը մէղքիւրե վերիլէճէք ճէվապ իւպերինե թօրլանմայա մէճպուր օլմուշ վէ զանն օլունուր քի, պիլթարաֆլըդ գայիտէլերինե թամամլըդ հարէքէթ իսէճէք տիր։ Ցիմանը հարպ, մարէշալ Պաղէնին վեզայիֆի մէմուրէսինի իճրատէ գուսուր իթմէմիշ, եավսօտ ալէյհինտէ ավդ օլունան իսնատատի վէ թէօհմէթլերե չայէսամէ օլսուղունու պէյան իսէճէք տիր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՃԷ

Վիէննա 11 ապրիլ։

Բում էլի էսհամը	73, 85
Աւսթրօ-Օթման պանդա	131
Գրէտի Աւսթրօ—թիւրք	128
Ոճիս	108, 25

Ցիւնքի կիւն չույու պուլան գօրդուլու խապերլէր հէր նէ գատար եաղանա չըգարըլըշ, վէ ուֆուղու բօլթիգա պէրրադ խոսէ, Պօրատա հալէա գօրգու հիւքմ իթմէք իւզրե տիր։

Տարտաշ իսատա գըթլըդ ալամէթի կէօրիւնարսիս իշ իտիլիյօր։

Փարիս 11 ապրիլ։

Բում էլի էսհամը 171

Ինկիլթէրրա իլէ Ֆրանսայա կիտիպ կէլմէքտէ օլան եօլճուլարատան բատապօրթի իսթէնիլմէյէճէյի Ֆրանսա հիւքիւմէթի ճանիպլինատէնատպէր վերիլմիշ տիր։

Վիէննա 11 ապրիլ։

Նայ—Ֆրէնատէն—Պլաթ նամ Ըսման զաղէթասը, Սէն—Բէթերպուրկատան կէլէն գօրգուլու թէլեաթորլարը թատտիդ եօլլու Ասիթիա խարիճիյէ նէզարէթինե հիչ պիր լէօնա մալիւմատ ալընմատըղընը կէյան իթտայի կիպի, պու սապահ ըդան զաղէթալարը էքսէրիսի ոսին մէղքիւր խապերլերի ճէրհ վէ թէքզիպ իսէյօր։

Թարիխի մէղքիւր։

Էհամիյարըմըզըն ֆիյաթլ տիւշիյօր։

Լօնտրա 11 ապրիլ։

Ինկիլթէրրա պանգաս, սգոնթօսունու եիւզտէ 4 է եիւսէլթմիշ տիր։

Պէրլին 11 ապրիլ։

Գրէտի Աւսթրօ—թիւք ճէմիյէթինին էսհամը 82 պուչուդ թալէր տիր։

Լօնտրա 11 ապրիլ։

Մօրնինկ Բօսթ զաղէթասը պիր պէնտի մախսուս տերճ իր, Ցեվլէթի Ալիյէնին ահվալը մալիյէսինին, էմրի թատարրուֆէ միւսֆիզ պիր հալատ խատուկինի պէյան ե նաղշ էյլէյօր։

Օսմանլը գօնսիլիտի շիմտի 52 պուչուգատան 52 5 8 տիր։

ՍԱՐՍԱՖԻՃԷ

1872 Ապրիլ 1։

Լիրայի Օսմ. 100 զրշ. հիսապը իլէ։

Ինկիլիզ լիրասը	109— փր.
Ֆրանսըզ ալթունու	86—35 »
Բօլ	89— 8 »
Գըրմուս ալթունու	51—23 »
Պէյալ Մէճիտիյէ (ֆարգը)	1—32 »
Պէշլիք վէ մէթալիք (ֆարգը)	103—30 »
Գազըր	118—30 »

ԴԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Մարտ 31	Ախշամ դարանտը	57–38
Ապրիլ 1	Սապահ աչըլտը	58–15
» »	Սաաթ 3	58–10

1865 իսթիդրադը	360– —
1863 »	354– —
1869 »	303– 50
Սօֆիէթէ ժէնէրալ	12– 34
Դրէտի »	17– 35
Շրմէնտրֆէր սէհիմէրի	175– —

Սօսիէթէ Ավսթրօ Թիւրք 1150։
Թրանվայ 1215։

ՏԱԽԻԼԻՃԷ

Բում էլի տէմիր եօլու սահիպի իմթիյազը Պարոն Հիրշ, իշպու բէրշէմպէ կիւնիւ Ցէր սատատէթէ վաբլ օլմուշ տուր։

— Սիրքէճի իսկէլէսինատէն Նէտի դուլէյէ գատար ինչա օլունան տէմիր եօլուն ըհտի քիւշատը, իքի իւչ հաֆթայա գատար իճրա օլունապիլսին իչին, լոգոմոթիֆ արապալարը, կիճէլերի տախի իշլէյիպ, Եէտի դուլեատէն Սիրքէճիյէ գատար օլան խաթթըն իւզերինե դում տէօքմէքտէ տիրլեր։

— Ցիւնքի կիւն չըգարըլան Լէվանթ Հէրալատա օղունտուղունա նէզարէն, Պապը ալի նէզտինտե Բուսիա սէֆիրի պուլունան ճէնէրալ Իգնատիէֆ հադրեթլերի, Դըրբա կիմէսի իչին հիւքիւմտարը թարաֆընատան պա թէլեկրաֆ էմր ալոդ էյլէմիշ տիր։ Սէֆիրի միւշարիլէյհ, պու կիւն, մահէլլի մէղքիւրե միլթէվեճճիհէն Ցէր սատատէթատէն հարէքէթ իսիպ, պիր հաֆթատան թէքրար Սթամպօլա ավտէթ իսէճէյի տէրքեար պուլունմուշ տէվիշ տիր։

— Մէքլենպուրկ—Շվերին կրան տիւգասը վէ տիւշէսատասը հադարաթը տիւն սապահ, մայէթի մէվճուտէլերի իլէ Ցէր սատատէթէ կէլիպ, Միսիրի լոգանթասընա ինմիշլէր տիր։ Զաթը հադրեթի Շահանէլերի, միւշարիլէյհիւմա հադարաթընրն իղամէթինե պիր սարայ թախսիս էյլէմիշ իսի, ֆագաթ, թէպտիլ գըյաֆէթատ կէլտիքլերի իչին, մէղքիւր լոգանթայա ինմիշլեր տիր։ Միւշարիլէյհիւմա հադարաթը պիր հաֆթա դատար Սթանպօլտա դալաճադլար տըր։

— Լէվանթ Թայմըղտա օղունտուղունա նէզարէն, խարիճիյէ նաղրը Սէրվեր. բաշա հադրեթլերի, բաթրիգ ինթիխապը իչին լաղըմկէլէն պույրուլտուսունուն իքի իւչ կիւնտէն քէնտիլերե թէվլիմ օլունաճադընը անթիհասունիսթէրե պիլտիրմիշ տիր։

— Բուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Իկնաթիէֆ հադրեթլերի, ճէնէրալ Շերման վէ կրանթա իքրամէն պիր զիյաֆէթ քէշիատե էյլէմիշ տիր։ Զաթը հադրեթի Սատրազամիլերի, սէվլեթլու Քեամիլ բաշա վէ Նամըդ բաշա, վէ Սերվեր բաշա հադարաթը վէ սայիր վիւքէյայի ֆիիամ վէ մէմուրինի իզամ հադարաթը, մէղքիւր զիյաֆէթատե հադրը պուլունմուշլար տըր։ Ճէնէրալ Շերման, Գըրբա վէ Գավդասիաա կիթմէք իւզրե, պու կիւն եարըն Սթանպօլտան աղիմէթ իսէճէք տիր։

— Սալթանատը սէնիյէնին պու սէնե իլան պույուրատուղու միւվազէնէի մալիյէսի հադդընատա, Լօնտրատա թապ օլունան Մէսէնճէր նամ գազէթա, զայէթի կիւզել վէ հադդը սուրէթատ նէշր ատ էլ-էիմանի պիր պէնտի մախսուսատնատա, տէվլեթի մալիյէնին իթիպարը մալիսի շիմտիքի հալտէ, ալել խուսուս տահա իլէրիսե տիւէլի ատիրե իթիպարը մալիսինե թէֆէվվիւդ իսէճէյի տէրքեար պուլունմուշ տէվիշ տիր։

Իշպու չարշամպա կիւնիւ, ճէնէրալ Շերման վէ միրալայ Օտէնբիրա վէ գայմագամ Կրանթ վէ Ամերիկա սէֆիրի իլէ սէֆարէթ մէմուրանընընն Պապը սէրասքէրիսե իճրա օլունան ըէսմի կէչիա վէ պատէհու զաթը վալէսի Սէրասքէրի ճանիպլինատէն իքրամէն քէշիսե օլունան զիյաֆէթի եազմը չ իսիք։

Պու տէֆա պու պապտե Լէվանթ Թայմղտա մուհարրիր Թաֆսիլաթը ամթիյէյի պէյանե միւասրէթ իսէրիզ։

Շահզատէի ճիվանպախթ տէվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերի, Ցարը շուրա մէճլիս ազասը վէ ֆէրիդանը քիրամտան պուլունտուղու. հալտէ, ըէսմի կէչիտե հադրը պուլունմուշ վէ զիյաֆէթի մէղքիւրէյի հուզուրու ալիլերի իլէ միւշերրէֆ պույուրմուշլար տըր։

Ըէսմի կէչիտե հադրը պուլունան ատաքիրի Շահանե, օրտուլի Հիւմայունուն խասսա ատաքիրինին վէ թօրճու վէ սիւարի ալայլարընընն էն կիւզել ատէմլերինատէն միւրէքքէպ օլտուղլարը հալտե, Ամերիգալը զապըթանընն էօնիւնտե սաֆպէսթէ տուրմուշ օլտուղլարընատան, ճէնէրալ Շերման, պէյլե կիւզել ատէմլերին հիչ պիր եէրտե կէօրմէտիյինի վէ իճրա իթմէքլերի թալիմիր իլէ զապըթանընն իպրաղ իթմէքլերի իզտամանընն խապթ գըլընմադատա իտուկինի, Սէրասքէր տէվլեթլու Ապտիլ Բէրիմ բաշա հադրեթլերինե թէէմին իթմիշ, վէ զապըթանընն տախի զարայիպ վէճճէ հարէքէթ վէ գօմանատա էյլէտիքլերինի վէ կէյֆիքլերի իւնիֆօրմա, իսթիտատը ասքէրիյի իսպաթ էյլէտիյինի իլավէ էյլէմիշ տիր։

Ցեվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերի, ասքէրի մերգումէնին թալիմլերինե գօմանատա վերմիշ, վէ անլերին մանօվրա վէ հարէքէթլերի իւզերինե գայմագամ Կրանթը էֆքեարընը պիլմէք իսթէմիշ տիր։

Զէյտաֆէթի մէղքիւրէտե, քեաֆֆէի մէմուրինի ասքէրիյէի քիրամ հադարաթը իշհադ օլմուշլար տըր։ Ճէնէրալ Շերման վէ տէվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերի պիր թարաֆտա, վէ գայմագամ Կրանթի տախի զարշը լարընատա օթուրմուշլար տըր։ Մէմուրինի ասքէրիյէի քիրամտան մատտա, իքի տէ մէմուրինի մէքքէյէտէն տիմանը հիւմայուն թէրճիւմանը ատատէթլու Սատուլլահ պէյ էֆէնտի հադրեթլերի վէ թէշրիֆաթի խարիճիյէ մուավինի իզզէթլու Համտի պէյ օրատա հադրը պուլունմուշլար տըր։ Ճէնէրալ Շերման, զաթը հադրեթի Շահանէլերինին սըհհեթ ու աֆիյէթինին պէր տէվամ օլմասընա վէ զաթը վալէյի Սէրասքէրի տախի "Միւճթէմէյի Ամերիգա հիւքիւմէթի վէ էհալի իսինին ատատէթի վէ հիւսնի հալինե" պատէլէր թէքլիֆ էյլէյիպ, նուշ խոշբախթէն սոզլրա, տէվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերի տախի, Ամերիգա բէյիսինին սիհհեթ ու աֆիյէթինե վէ Ցեվլեթի ալիյե իլէ Ամերիգա հիւքիւմէթի մէյանէսինատե ճարե օլան միւնասէպաթը տօսթանէյի ղիքը իթմիշ, վէ պունա խապթ տախի տէվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերինին, միւասֆիրանը միւշարիլէյհիւմէ թազիմ պույուրտուղլարը մատտէսի տիր տէյիպ, խաթմի քէլամ էյլէմիշ տիր։

Իշիթտիյիմիզե նազարէն, տէր ղաղէթայի մէղքիւր, տէվլեթլու Նէճապէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հադրեթլերի, ճէնէրալ Շերման, Միւճթէմէյի Ամերիգա օրտուսունուն խոթիմոլ էյլէտիյի թիւֆէնքլէր վէ էսլիհայի այիրե մատէլերի իւզերինե խայլի սօրուշլար էյլէտիյի իչին ճէնէրալը միւշարիլէյհե չօղ թէէսիր իթմիշ տիր։ Պունատան տէվլեթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ-

գէնտի հաղրէթլէրինին իպրաղ իլէ-տկի խայլի մալիմաթը ասքէրիյէ-սինտէն միթէհայիր օլմուշ տուր։

Տեվլէթլու Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի հաղրէթլերի, Ամերիգա բէ-յիսինին մախտումի գայմագամ կրանթ իլէ ուզուն ՝ուզատլյա ՝միքեալէմ պույուրմուշլար։ Վէ Ամերիգայը զի-յարէթէ արզու կէօսթէրմիշլէր տիր։

Ճէնէրալ Շերման, Պաղը Սէրաս-քէրիսէն աղիմէթլէրինտէ, Ամերի-գա սէֆիրինէ բէֆազաթէն, Ազի-զիյէ նամ ղբրհլը սէֆինէյէ կէթ-միշ, վէ օրատա, Պօղազ իչի գբրհ-լը ոսնանմայի Հիմայունուն գօման-տանը սէվիլէթլու Պէսիմ բաշա հաղ-րէթլերի ճանիպինտէն իլթիֆաթա գազուլ օլունմուշլար տը։ Միւշա-ռիղէյհիմ ղէյարէթճիլէր, Զաթը հաղրէթի Շահանէյէ մախտուսէն Ա-մերիգատա ինչա օլունան վէ Ամրա-թրանկ զայէթ միքմէլէթօրտը իլէ սիրահանտը՝ օլան սէֆինէյի մէղքիւ-ռէնին կիւվէթէսինէ չբգտրգտրը-տա, սէրէն տիրէյինտէ Ամերիգա պանտէրատը չէքիլմիշ վէ Ազիզիյէ ի-լէ տիկէր ղբրհլը սէֆինէլէր տեր հաղ պայ ազտարա տօնանմը՝ վէ թա-յիֆէլէր տահի կէմի տիրէքլերի իւ-ղերինէ տիզիլմիշլէր տիր։ Պունան-ղէյարէթճիլէր զայէթլէ մէմնուն վէ մէսրուր օրուշլար տը։

Ճէնէրալ Շերման, կէմինին հեր թարաֆընը էյիճէ սէյր ու թէմաշա պիլէ, ինչանի վէ թէտիհանընա իպ ազ իսթիդրաճ իյէմիշ տիր։

Ամիրալը միւշարիղէյհ կէմինին թոյիֆէլէրինէ պաղը տանօվրատը իճրա իթմամիշ տիր։

Տեվլէթլու Պէսիմ բաշա հաղրէթ-լերի, Նասը էլ քի մալիմ տիւր ինկիլ-թէրրատա թալիմ վէ թէրպիյէ օր-մուշ տուր։ Ճէնէրալ Շերման իլէ պայմագամ կրանթ, բաշայի միւշարի-ղէյհին, սիհուլէթլէ ինկիլիզճէ թէ-քէլլիմ իյէտիյինէ հայրէթ կէօս-թէրմիշլէր տիր։ Միւշարիղէյհիմ միւսաֆիրան Ազիզիյէ վարօրունան այրըլարդլարընա իբրահին 21 բա-րէ թօր ախըրմը՝ վէ պատէհու պայ-բաղլար աշաղը ալընմը՝ տը։

Սօղրատան ճէնէրալ Շերման Զը-բաղան սարայը մէղքիւր իւղրինէ նազբր օլան պահճէյի տիլքիւշայը զ իյարէթ իյէմիշ տիր։ Մալիմ օր-տուղու իւղրէ, պինայը մէղքիւր Օս-մանլը շէքլ իւղրէ ինչա օլունմուշ վէ տէրունի զայէթլէ թէկրէին զբլը-մը՝ տը։ Միւշարիղէյհ զիյարէթ-ճիլէր, սարայըն տէրունինտէ օլան թէկրէինտամա զայէթլէ միթէհայիր օրմուշլար տը։ Սէլամլըգ վէ հա-բէտի իչին եարբլան ճէսիմ սալա-լար զիյզբյմէթ չուհալար վէ կիւզել տէրմեր թաշ տիրէքլերի իլէ, վէ թէգ-եինաթը տայիրէ իլէ միւզէյէն տիր։

Սէօյլէնտիյինէ կէօրէ, պիր գաշ հաֆթատան ամէլ իյոլթը ինչակյէ վէ թէզեինիյէսի բէսիաէի խիթամ պու-լուպ, զաթը հաղրէթի թաճտարիկ-ռի եազ մէվսիմինի սարայը մէղքիւր-տէ՝ իզ ամէթի իթմէք թատավ վուրա-թընտա պուլունտյօր։ Սարայըն բէսմի Օսմանլը վէ Արաբ շէքլինտէ օրտու-զու իչին, մոպիլիատար տախի օնա թամամրդ օրունմուշ տուր։

Միւշարիղէյհիմ միւսաֆիրան, Զբրաղան սարայընին պահճէսինի կէզ-տիքտէն ոօղրա, տէրունինտէ ճէնու-պի վէ Շիմալի Ամերիգատա վէ Մէք-սիգատան կէմիշ պաղը զ ուշլար պուլունան Դուշլուզու սէյր վէ Ա-սիտ իլէ Աֆրիկանին պիր չօգ տրա-լան, զտբլան վէ տայիր ճանապարը-ընը թէմնաչա իյէմիշլէր տիր։

Պու բէրշէմպէ կիւնիւ ճէնէրալը միւշարիղէյհ իլէ բիւֆէգասը, Պէյ-լերպէյի սարայընտա զաթը հաղրէ-թի թաճտարիկլերի իլէ թատամ պու-յուրմուշլար վէ պատէհու Լսկի սա-բայ վէ շայանը թէմնաշա օլան ճէվա-միի շէրիֆի զիյարէթ իյէմիշլէր տիր։

Իշ պու բէնճէնպիհ կիւնիւ, ժէ-նէրալ Շերման, զայիմագամ կրանթ, միրալայ Օռէնրիքտ վէ Ամերիգա սէ-ֆիրի Մ. Պօքէր, Պէյլերպէյի սարա-յը Հիմայունատա զաթը հաղրէթի Շահանէ ճանիպինտէն քէչիտէ օրու-նան թատամը թաֆսիլաթը շու վէճհ-լէ տիր։

Սարայամ հաղրէթլերի, խա-ռիճիյէ նազբրը Սերվեր բաշա, սէ-բասքէր Ազտիլ Քերիմ բաշա վէ սա-յիր պիր թազմ վիւքէյայի ֆիքամ վէ մէմուրինի իզամ հաղարաթը տա-վէթլիլերին իչինտէ իտիրէր։

Զաթը հաղրէթի Շահանէ, սալ-թանաթ նէբտիվէնին սոն գատէմինէ գատար Մ. Կրանթը իսթիդ պալինէ չբգբգ, միւմայիլէյհի, սարայը-ն էն ալէա սալօնբարընտան պիր իսինէ կէօ-թիւրմիշ վէ օրատա քէնտի մէսա-ֆիրլերինի օրուրթմուշ տուր։ զաթը թաճտարիկլերի իլէ միտֆիրլերի կէշ-տիքլերի վազըթ, Սարայամ հաղ-րէթլերի վէ քեռֆիֆէի Օսմանը ռի-ճալարը սբրա իլէ տիզիլմիշ օլտու-ղլարը հալտէ, զաթը հաղրէթի Շահա-նէլերինի սէլամա ՝ըշլար։

Պիր գաշ սագբզա սօղրա, թէշ-ռիֆաթճը մուավինի Համտի պէյ, սալօնան էշկյի իւզերինտէ տուրուպ մասանին հաղբրանը՝ շ օլտուզունու պիլտիրմիշ։ Զաթը հաղրէթի Շահա-նէ, եանընտա Մ. Կրանթ պուլուն-տուղու վէ սայիր տավէթլիլէր ար-գալարընտան կէլմէքտէ օլտուղլարը հալտէ, մասանին գուրուլմուշ օլտու-ղու սաբայա տօղրու իլերլէմիշլէր։

Մասատա, Բէյլիսին մախտումի, զաթը հաղրէթի Շահանէնին սաղ թարաֆընտա օթուրուպ, սոլ թա-բաֆլարընտա տախի Սարայամ հաղ-րէթլերի պուլունմուշ տուր։

Զաթը հաղրէթի Շահանէլերի, Պապը սերասքերի էճնէպի թահրի-բաթ վէ թէրճիման գալէմի միւտիրի օրուպ, ինկիլիզ լիսանընա զիյատ-սիյէ աշինա օլան ՝սատէթլու Մար-կոսեան Գրիգոր էֆէնտի թէրճիման-ըը-ը իլէ, գայմագամ կրանթ իլէ սէպէսթճէ վէ նազ իբրահանէ սուրէթ-տէ միքեալէմէ իյէմիշ տիր։ միւ-քեալէմէ, պաշլըճա, սիլահ վէ միւշա-ռիէյհիմ հաղարաթընը, էվվէլիսի կիւնիւ, Պէյլերպէյի սարայը հիւմա-յուն եագընարընտա լէնկէրէնտաղ օլունան Ազիզիէ նամ ղբրհլը կէ-միյէ վերմիշ օլտուղլարը վիղիթա իւ-զերինէ ճերէյան իյէմիշ տիր։

Ժէնէրալ Շերման, ղբրհլը տօ-նանմայը վէ Զբրաղան սարայը հիւ-մայունունու սէյր ու թէմաշա իյէ-տիքտէ, թէհայիւրտէ գալմը՝ շ օլ-տուզունու, զաթը հաղրէթի Շահա-նէյէ պէյան իյէմիշ տիր։

Սուֆրատան դալգտրդլարընտա, զաթը հաղրէթի Շահանէլերի, մի-սաֆիրլերինի աղբպ սաղնա կէօթիւ-մուշ վէ՝ օրատա դահվէ իչմիշլեր։

Մ. Կրանթ, զաթը հաղրէթի Շա-հանէլերինտէն այրը լրդգարընտա, կերեք քէնտիլերինի վէ կերեք ժէնէ-ռալ Շերմանը քէնտի բայթախթա-ըընտա զայէթ նազ իբրահանէ սուրէթ-տէ գազուլ իթմէյէ հիմմէթ պու-յուրմուշ, վէ սայէյի էմրի Շահանէ-լերինտէ, բայթախթին քեռֆիֆէյի սէյր ու թէմաշայա չայան մահէլլէ-րինի սուհուլէթլէ սէյր իթմիշ օլ-տուղլարը իչին իզհարը թէչէքքիւր էյլէսիքտէն սօղրա, հաղգարընտա պու տերէճէ իլ թիֆաթ ու հիւրմէթ էյլէմէլերի իլէ, հիւքիմէթի սէնէյէ իլէ Միճթէմայի Ամերիգա հիւքի-մէթ վէ միլլէթի մէյանէսինտէ ճէրէ-յան իտէն միւնասէպաթը տօսթանէ-նին պիր գաթ տահա արթըպ տայի-մի սուրէթտէ տեվամ իտէճէյի հաղ-ղընտա զաթը հաղրէթի փատիշահա-նէլերինի թէէմին գբբրշ տը։

Պատէհու, զաթը հաղրէթի Շա-հանէլերի, թէքրար, Մ. Կրանթը, նէրտիվէնին աշաղըընտա դատար կէօ-թիւրուպ, միւշարիղէյհ հաղրէթլերի վէ ժէնէրալ Շերման իլէ զայէթ տօս-թանէ սուրէթտէ վէտալաշմը՝ շ տը։

. . . Միւհլլիֆ.

Միւտաէթի մաֆիրէտէն պէրու բէտէրիմ աղիղիմ վէճֆաթ իտիպ ու-մուրու թէյաեիւշիմիզ վէ պէհէր ճի-հէթի խուրէմիզ մութասրպ վէ եվա-տընը սէվէր պիր վալիտէ էլինտէ գ ալմը՝ շ օլտուզունան պէր միգթէ-զայի իթատի վէ ատէմիյէթի էֆքեա-ընա իմմիխատէն Հասունիսմի ֆը ըդ-ալընտան պու լունմուշ խէմնէ, 1872 մարտ 27 թարիխի իլէ Շարդ Լամէնի Դամթալիյի բանթրիքխանէսինէ մի-ռաճատթէ վազը իմրա իյէմիշիմ տիր վէ Հասունիսմի ֆը ըդ ատընա վեր-միշ օլտուզում իմզամը բրօթէսթ իտե-ռիմ վէ իյէմիշ օլտուզում՝ քէյֆիյէթ ճիւմլինին մալիմի օրմաղ իւղրէ զաղէթայի միւթէպերինիզտէ տէրճի-նէ հիմմէթ իյէմէնիզ միւթէմէնատը իլէ իլերուտէ պու խուսուսատա սէց-լէմէ յէ պաղը վէսիլէլերիմիզ օրաճաղ տը։

1871 Մարտ 31.

Յովսէփ Թօղաթլեան.

ԱՂՋԿԱՆՑ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր առջի յօդուածով աղջկանց դաս-տիարակութեան ո՞րչափ կարեւոր եւ ան-հրաժեշտ ըլլալը հաստատած էինք. եթէ ազգերնուս իրական յառաջադիմութիւնը եւ լուսաւորութիւնը ի սրտէ կը բաղձանք, Այժմ կուզենք Եւրոպիոյ Տաճկաստանի այս մասին այսինքն՝ Վանայի եւ Նորա վիճա-կացը մէջ գտնուած աղջկանց վարժարան-ներուն վրայ համառօտ տեսութիւն մը ը-նել. յուսալով որ ազգասէր եւ ուսումնա-սէր անձինք իրաց այս ցաւալի վիճակը նը-կատողութեան առնելով, կը փութան պարա ու պատշաճը տնօրինել՝ ի բարւոք-քումն ապագայի։ Ընդհանրապէս մարդիկ խիստ սխալած են կարծելով կամ երեւա-կայելով որ իգական սեռի դաստիարակու-թիւնը աւելորդ կամ վնասակար բան է։ Այս սխալ եւ վնասակար կարծիքն կամ համոզումն այնքան հաստատուած է մարդ-կանց սրտին մէջ, որ շատ լուսաւորեալ կարծուած մարդիկներ անգամ, հրապա-րակաւ հաստատած են. եւ կը հաստատեն սոյն վնասակար եւ մարդկութեան դէմ ե-ղած համոզումը։ Աւա՜ղ որ այս վնասա-կար նախապաշարման ցաւալի հետեւու-թեան դէմ ընութեան ամենահզօր ձայնը անգամ չպղէր. վասն զի ամէն օր եւ ա-մէն վայրկեան լուսաւորութիւն եւ յառա-ջադիմութիւն կաղաղակենք. իսկ ասոր հակառակ լուսաւորութեան եւ յառաջա-դիմութեան միջոցները կը կաչկանդենք եւ մեր ցաւալի նախապաշարմանցը կը զոհենք։

Արդարեւ ամէն օր ամէն տեղ իգա-կան սեռի դաստիարակութեան եւ զլխաւ-որաբար մեր ազգին մէջ անոր պակասու-թեան վրայ կը խօսուի. բայց խօսելու սահմանէն անդին չանցնիր, մինչդեռ պար-տիք արական սեռէն աւելի իգական սե-ռի դաստիարակութեան վրայ դարձնել ա-մէն ուշադրութիւններս որուն սերտ առն-չութիւն ունի արականինը։

Միթէ ըսածիս ապացոյց չէ՞, վիճակիս մէջ գտնուած աղջկանց վարժարաններու տխուր վիճակը. Ի՞նչ կը յուսան այդ գը-ճուճ յարկերէն, որոնք ապագային մէջ մայրեր պատրաստելու յատկացեալ են։

Ծիծաղելի՜ յոյս . . .։

Սոյն վիճակի գլխաւոր քաղաքները Վանա՝ Շումնու՝ Թուսեռուգ՝ Սիլիսարկ. Թէպէտ տնին մէկ մէկ խրճիթ աղջկանց դպրոց անուամբ. բայց իրենց նպատա-կին բոլորովին հակապատկերը կը ներկա-յացնեն, արդեօք չ՝ են մտածեր թէ իրենց աղջիկները այս ողորմելի ծաղկոցները ներ-թալ գալով ի՞նչ պիտի ուսանին. ատոնց-մէ որուն մէջ կայ ազգային լեզու. ուս-մունք բարոյական վերջապէս ինչ որ հար-կաւոր է մայր ըլլալու համար. ոչինչ, այլ միայն առաւօտուն կերթան եւ երեկոյին կը վերադառնան։ Անդին կը մնայ Բաղարճը՝ Պապա սաղ, որոնց մէջ աղջկանց դըպ-րոցի անունն անգամ չ՝կայ։

Ասիոյ տաճկաստանի մէջ մեր յետա-դիմութեան պատճառ կը բռնենք կրած հարստահարութիւններնիս. բայց այս տեղ ո՛չ հարստահարութիւն կայ, ո՛չ քիւրտ կայ, ո՛չ աւշար, եւ ոչ ալ յառաջադիմա-կան քայլերու օտար խոչընդոտներ. ուրեմն ի՞նչ է իրենց յետադիմութեան պատճառը՝ ոչ այլ ինչ, բայց եթէ նախապաշարմունք-ներ. թէ աղջկանց դաստիարակութիւն պէտք չէ. թէ կանայք ստեղծուած են միայն արանց ծառայելու. եւ թէ արանց հաւասար իրաւունք չունին։

Մացածը եարը.

. . . Խմբագիր Մէճմուայը Հավա-տիս պատուարժան լրագրոյ.

Կը խնդրեմք որ հետեւեալ հրա-տէրին պատուարժան լրագրոյդ մէջ էջ մը շնորհել բարեհաճիք։

"Մայր վարժարանիս տարեկան հաց ցաքնոտթիւնը աւարտած ըլլա-լով, յառաջիկայ կիւրակէ ապրիլ 2 ժամը 3 ին միջոցները Մայր եկեղե-ցոյս Ս. Խաչի կողմը պարզ աւաշա-խութեան հանդէսը պիտի կատարուի, ուստի պարտք կը համարինք մեծա-պատիւ Ազգայնոց և ուսումնասէր ծնողաց և խնամակալաց հրաւէր կար-գալ և խնդրել որ նոյն օրը բարեհա-ճին պատուել իրենց ներկայութեամբ՝ զոյն հանդէսը 'ի պատիւ վարժա-բանիս և 'ի քաջալերութիւն աշակեր-տաց։"

31 մարտ 1872

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց հոգաբարձութեան

Մայր վարժարանի

Բարթող Մ. Քիւրքճիւ պաշրեան.

ՀԱՅԿ. ԴԱՍԱՐԱՆ 'Ի ՊԱԼԱՏ

Յառաջիկայ կիւրակէ ապրիլ 2 Պալա-տու Խորենեան դպրոցը ճիշտ ժամը 7 ին Մեծ. Գ. Պաղտասարեան պիտի դասախօս-սէ Օգտակարութեան վրայօք փորձերով եւ պիտի բաձատրէ օդերեւոյթները այսինքն անձրեւ, ձիւն, կարկուտ, փոթորիկ, որո-տում, փայլակ եւն։

Արք մէկ զ. Կանայք 20 փրդ. մուտք վճարելի 'ի նպաստ դպրոցին։

Հայկ. դասարանի Տնօրէն

Գ. Ս. ՖՐԷՆԿԵԱՆ

ԱԶԴ

Լսարան Ա. Բ. Գ. 'ի բարեկամ ընկերութիւն

Սամաթիոյ

1872 ապրիլ 1 շաբաթ գիշեր ժամ 2 ուկէս

Պ. Սեպուհի զբօսարանը բաց է երկու սեռի համար, ուր պիտի ատենախօսէ Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Պաղտասարեան «մարդկային կենաց թշնամիներուն» վրայ, եւ իւր այս նիւթին կարելի եղածին չափ պիտի բացատրէ անդամարնական պատ-կերաց վրայ։

Կը հրաւիրուին ամէն անոնք՝ որք կուզեն այսպիսի օգտակար ուսմամբ մը իրենց կեանքն ապահովցնել։ Մուտք 2 զ.

Ի դիմաց Վարիչ Ժողովոյ

Մ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ

ՀՕԹԷԼ ԼԻՊԱՆԱ

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա Շահպոյ սօգաղընըն աղգընտա վագը Ն. 2

Մէգքիւր հօթէլ լայրգլը սուրէթտէ էշեասը դայէթ տիւզկիւն օլուպ, եաթագլարը վէ սայիր ըրահաթ իտէճէք եէրլէրի իֆրաթ մէրթէպէտէ թէմիզ տիրլէր։

Գույուրան զէվաթըն հրդմէթլէրի տախի սըրասընտա իճրա օլուպ, խօշնուտ օլաճագլարը էմէլի էղլէպտէն տիր։

Եէմէքլէրին թէմիզ վէ թապիաթճա օլուպ ալաթուրգասը վէ կէրէք ալաֆրանկասը տախի պուլունուր։

Պազէն այրըճա զիյաֆէթ վէրմէք իսթէյէն զէվաթ էհվէն ֆիյաթ իլէ մէղքիւր հօթէլտէ վէրէպիլիրլէր։

Մէրճանտա Շէյխիսլամ գաբուսու գարշըսընտա քեային 32 նիւմէրօլու թիւթիւնճիւ մաղազասընտա, պէշ սընրք ֆիյաթ իւզրէ, եանի գրյէսի 20 30 40 50 վէ 60 զուրուշա սաթըլմագտա օլուպ, թալիպլիսի հէր վէճէլէ խօշնուտ վէ մէմնուն օլաճաղը, վէ իսթէյէն տիւքքեանճըլարա թիւթիւն եաբրաղը տախի ֆիւրուխթ օլունաճաղը իլան ղըլընը։

ԱԶԳ

Ազգային անուանի դասատուներէն մէկը որ տասը տարի զանազան վարժարանաց մէջ Հայերէն Գաղղիարէն լեզուաց եւ այլ եւ այլ ուսմանց դասատուութեան պաշտօն վարելէ զկնի ամէ մը 'ի վեր դադրեցուցած էր սոյն պաշտօնը, պատիւ ունի ծանուցանելու Հայ հասարակութեան թէ պատրաստ է վերստին իւր ծառայութիւնները մատուցանելու ազգային տուներու եւ վարժարաններու մէջ։

Ուզողը ըստ դրոյս դրասենեակը դիմէ։

Թայլի վագրթատան պէրու, Ասիթանէ, Իսքէնտէրիյէ, Բարաշամ վէ Մըսըր ճանիպլէրինտէ էղէր ճիհէթի մալիւմ օլան Յովսէփ Սէֆէրեան պու քէրրէ էմանէթճիլիք, վէ գօմիսիօնճուլուգ իթմէք իչին, վէ ամէնին էմնիյէթի քեամիլէսինի քէնտիսինէ ճէլպ իթմէք իւզրէ պիր միւթէպէր քէֆիլ իրայէ իսէճէյինտէն, իշ պու 1872 սէնէսի ապրիլ 1 թարիխինտէն իթիպարէն, վէ հէր օն սէքիզ կիւնաէ պիր տէֆա Ասիթանէտէն Իսքէնտէրիյէյէ հարէքէթ իսէրէք եօլ իւզէրինտէ, Իզմիր, Գըպրըս, Պէյրութ, Եաֆա, Բօրթսաիտ վէ Իսկէնտէրիյէյէ կիտիպ կէլէճէք օլաուղունտան, էմանէթի, գօմիսիօնու վէ էշեասը օլան տախի Մահմուտ բաշա պաշընտա չարսուի քէպիր գաբուսու իթթիսալինտէ Գալճբլար խանընտա պիր նիւմէրօլու մաղազայա թէշրիֆ իթմէլէրինի թէմէնինի իսէր։

ՂԱԼԱԹԱ ՖԻՑԱԹԸՆԱ

Աղա ճամիսի գարշըսընտաքի Գուբսա սօգաղը Ն. 16 Շիրքէթի Մէնաֆիյէ մաղազասընտա ալա սիպիր եաղը, զէյթին եաղը, չէքէր, գահվէ, վէ հէր նէվի եէյէճէյէ տայիր լէվազիմաթ վէ ալա Սէլանիք չարապը, էհվէն ֆիյաթլա սաթըլմագտա տրր։ Համմալ եիւքիւ օլմայան լէվազիմաթ պիլա իւճրէթ մահէլլինէ կէօնտէրիլիր, վէ եէքիւն ախղ ու իթա իսէնէ ֆիյաթլէրտէն այրըճա պիր սգօնթօ օլունուր։ 9

ՆՕՐԹՐԻՆ

ԼՕՆՏՐԱ ՎԷ ԱՊԷՐՏԸՆՏ

ՍԻԿՈՒՐԻԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Սէրմայէ՝ 2,000,000 ինկիլիզ լիրասը

Մէգքիւր գումբանեանըն իսթանպոլսաքի ամէնթօսու, պինա, մսպիլեա վէ մալէրի աթէչէ գարշը սիկուրիթաեա թութմաեա բուխսաթը վար տրը։

Զարար զիեանըն պէտէլի անիսէ սահիպի իմզա թարաֆընտան թէկտիյէ օլունուր։

ԱՄԷՆԹՕ ԱՏՐԻԱՆ Մ. ՔԷՕՆ

Գալաթատա Գարաքէյէ

Ֆէրէմի խանը

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէգքիւր բօմատա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իթտիքտէն պաշգա, սաչլարա պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուպ, խասթալըգ վէ եախսօ իսթիեարլըգ սէպէպինէն սաչլարընը զայպ իթմիշ օլանլար իչին, չիմտիյէ գատար իճատ իտիլմիշ օլան իլաճլարըն պաչըրճասը տրր։

Էվալինա բօմատասը ազ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէօքլէրինի գուվվէթլէնտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի ռէնկլէրինի քէսպ իթտիրիր։ Ազ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն ուզանմասը իչին մէգքիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ իչին մախսուս օլան բօմատա իսթիմալ օլունմալը տրր։ Մէգքիւր իլաճլարը պիր իքի հաֆթա իսթիմալ էյլէմէկ օլան 17 չաղընտա տէլիգանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սագալլարա մալիք օլմուչլար տրր։

Մէգքիւր Էվալինա բօմատասը, Գալաթատա եիւքրէք գալտըրըմտա Մ. Վէրիչ վէ գումբանեասընըն 68 նիւմէրօլու էճզախանէ սինտէ սաթըլըր։

ԺԱԳ ԱԼԻՔԵԱՆ

ԱՄԷՐԻԿԱ ԷՃԶԱԽԱՆԷ Վէ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍՈՒ

ԻՍԹԱՆԳՈԼ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՏԷՐՈՒՆԻՆՏԷ ՆԻՒՄԷՐՕ 16

Կէրէք մէգքիւր մաղազատա այրըճա պիր տէ եէնի էճզախանէ քիւչատ վէ թախսիսի իլէ թազէլիյի վէ էհվէնլիյի ճէհէթլէ մուշթէրիլէրինի խօշնուտ իսէճէք սուրէթտէ հէր նէվի էճզալար սաթըլմագտա վէ կէրէք Կօսգատա 111 նիւմէրօլու էճզահանէտէ իսէ, կէրէք բէրէքէնթէ, վէ կէրէք եէքիւն օլարագ, հէմ պահանճա էհվէն, վէ հէմ ասլա հկյէսիզ օլմագ չարթը իլէ, աթիսէքի էճզալար ֆիրուխթ օլունմագտա տրր։

Զէլիկ չուրուպլարը էնայի թիւրիւսիւ, քէզալիք չէլիք չարապլարը, պալըգ եաղլարը, չիգօլաթալար, իքսիրլէր, մատէն սուլարը, դընդընա չարապլարը քեաֆֆէսի չէլիք օլմագ գավլիյէ. միտէյէ գուվվէթ վէրիճի Գագաօ գահվէսի, ալա չիդօլաթալար, հէր նէվի պօրտօ չարապլարը, մատէն սուլարը, վէ հիչ պիր հիյէսի օլմայան պիրինճի պալըգ եաղլարը. քէզալիք գօգուլու էչեաղլար, գասըգ պաղլարը, գօրսէ, քէչի մէմէսի, թէնգըյէլեր, տիւրլիւ տիւրլիւ պաղլար, վէ հէր տիւրլիւ գարը վէ էրքէք իսաթալըգլարը իչին հէր նէվի էլաթլար, Ամէրիգան կէվրէյի հէր ճինատէն գըյէ իլէ վէ գութու իլէ պուլունտուղու վէ սայիր տիւքքեանլարտան էհվէն ֆիյաթ իլէ սաթըլտըղը իլան օլունուր։

Քէզալիք էօքսիւրիւկ իչին եէնի իտտաս օլունմուչ օլան չուրուպլարտան մատտա քէք չօգ բրօվալար իլէ ֆայատալը օլտուղու թատտիգ օլունմուչ, խալիս վէ թազէ տաբանա չուրուպլարը պուլունուպ, կէրէք Ասիթանէտէ պուլունան էճզաճըլարա, վէ տաշրալարտա պուլունան էճզաճը վէ հէքիմլէրէ զայէթ էհվէն ֆիյաթլէ սաթըլմագտա տրր։

Մէգքիւր քեաֆֆէսի ֆիրուխթ օլունան էճզալար վէ ալաթլար, կէրէք Լօնտրանընն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտան Ժ. Գուրլինկ ֆապրիգասընտան, վէ կէրէք Պէրլինտէ, Միլանտա, Վիէննատա, Փարիստէ վէ Սթալեատա պուլունան մէշհուր ֆապրիգալարտան կէթիրիլմէքտէ տիր։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷ

1872 Մարտ 30 Բէրչէմպէ կիւնիւնտէն իթիպարէն.

ԵԷՎՄԻՑԷ ՔԷՕԲՐԻՒՑԷ ԻՆԼԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐ

Եէնիճամի այրը. Աթթու.	Վաքօր. Նօ.	ՐՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԳԸՑԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻԲՏԷ
11 30	25	Եէնիմ Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիգ. Միրկ. Հիս. Պէպ. Պէպէք իսկէլէսինտէ Արնավ Զիւնճի վաքօրու իլէ իսթիլաթ իտէճէք տիր։
11 45	1	Եէնիմահալլէ. Պէօյիւ. Թարապ. Պէյգ Եէնի. Պօյաճ. Ր. Հիսար։
12 15	22	Եէնիմահալլէյէն Պէօյի. Թարապ. Եէնի. Միրկ. Հիս. Պէպէք ճումաալարը 12 ½ տէ Սթէն. տախի։
1 15	18	Եէնիմահալլէ Մէզարպ. Պէօյիւ. Թարապ. Եէնիք. Սթէնեա Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէ. Օրթա. ճումաալարտան մատա։
2 15	19	Ր. վէ Ա. Գավագ. Մէզար. Պէօյիւգ. Թարապ. Եէնիգ. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիս. Պէպէ. Օրթա։
3 30	25	Մէզար. Պէօյիւ. Թարա. Եէնի. Սթէն. Միր. Ր. Հիս. Պէպէ. Արնա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ.
5	22	Պէյիւք. Թարապեա Եէնի. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիս. Պէպէգ. Արնա. Օրթա. Պէշիկ.
6 30	6	Եէնիմա. Պէօյիւ. Թարա. Պէյգօղ Եէնիգ. Միր. Գանլ. Ր. Հիսար Գանտիլ. Արնա. Պէյլէր Օրթա. Գուզ. Պէշիկ. Իսկ։
8 30	19	Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւ. Թարապ. Պէյգ. Եէնիգ. Միրկ. Ր. Հիս. Պէպէ. Արնա. Օրթա. Պէշիկ. Գապաթ։
9 30	23	Մէզար. Պէօյիւ. Թարապե. Եէնիգ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. ճումաալարը Միրկ։

ԱՐՆԱՎՈՒԹԲԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

12	3	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապ։
12 30	11	Պէպէ. Արնա. Գուրուչ. Օրթա։
1 15	23	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկ. Գապա։
2	3	» » » »
2 30	11	» » » ճումաալարը Օրթա. տախի
3	23	Արնա. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիկթաչ Գապաթ։
3 45	1	» » Օրթա. » »
5 15	20	Արնա. Պէյլէր. » Գուզկ. Իսկ. »
7 15	28	Արնա. Գուր. » Պէշիք. »
10	11	» Վանիք. Պէյլէր. Գուզկ։
10 45	3	» տօղրու Քէօբրիւյէ։

ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

12 15	21	Պէյգ. Բաչա. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ
12 15	6	Վանի Զէնկ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք։
1	12	Պէօյիւ. Պէյգ. Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիս. Վանի. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուգ։
2 15	20	Պէօյիւ. Պէյգ. Բաչապ. Ռիֆաթբաչամ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ։
3 30	28	Պէօյի. Պէյգ. Բաչա. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանի. Զէնկէլ. Պէյլէրպէյի Գուզ. ճումաալարտան մատա։
9	21	Պէյգ. Բաչա. Գալը. Ա Հիս. Գանտ. Վանիգ. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իսկ. ճումաալարը Ռիֆաթբա։

ԵԵՎՄԻՑԷ ՔԷՕԲՐԻՒՏԷՆ ՊՕՂԱԶ ԻԶԻՆԷ ՐՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼԻՒ ԳԸՑԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻԲՏԷ

1 30	6	Գապա. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէր. Արնա. Գանտ. Ր. Հիս. Գանլ. Միր. Եէնի. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւ. Եէնիմ։
2	25	Պէշիկ. Օրթա. Արնա. Պէպէք Ր. Հիս Միրկ. Եէնի. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ։
3 30	22	Գապա Պէշիկ. Օրթա. Արնա. Ր. Հիս. Միրկ. Եէնի. Թարա. Պէօյիւք։
5	19	Պէշիկ. Օրթա. Գուրու. Արնա. Պէպէ. Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնի. Պէյգօղ Թարապ. Պէօյիւ Մէզար. Եէնի։
6 15	28	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Արնա.
7 45	23	Պէշիկ. Օրթա. Արնա. Ր. Հիս. Միր. Եէնի. Թարապ. Պէօյիւ. Մէզար։
9	25	Արնա. Պէպէ. Հիս. Միրկ. Սթէնեա Եէնի. Թարա. Պէօյիւ. Մէզար. Եէնի.
9 30	1	Հիս. Պօյաճ. Եէնի. Պէյգ. Թարա. Պէօյիւ. Եէնիմա։
10	22	Պէպէ. Ր. Հիս. Միրկ. Եէնիգ. Թարապ. Պէօյիւ. Մէզար. Գավագլար ճումաալարը 10½ տէ։
10 30	18	Պէշիք. Արնա. Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնիք. Թարա. Պէօյիւ. Եէնիմ. ճումաալարտան մատա։
10 45	20	Օրթա. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Սթէնե. Եէնիգ. Թարապ. Պէօյի. Մէզարճիւմա կիւնլէրի Պէշիկ. Արնա. Պէպէյէ ուղրամայաճագ տրր։
11	19	Գուրուչ. Պէպէ. Ր. Հիս. Պօյաճ. Եէնիգ. Թարապեա Եէն ի։ Պէօյիւ.

ԱՐՆԱՎՈՒԹԲԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

1 15	3	Պէշիկ. Օրթա. Արնա։
1 45	11	Գուրուչ. Արնա։
2 15	23	Պէշիկ. Օրթ. Արնա։
3 15	1	Արնա. տօղրու։
9 15	11	Գապա. Պէշիկ. Օրթա. Գուրու. Արնա. Վանի։
10	3	Պէշիկ. Օրթա. Գուրուչ. Արնա։
11 15	11	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթա. Արնա. Պէպէ։
11 45	6	Պէշիկ. Գուզկ. Արնա։
11 45	23	Օրթա. Գուրուչ. Արնա.

ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

3	21	Իսկ. Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Գանտ. Ա. Հիս. Գանլ. Բաչա. Պէյգ։
4	20	Գապաթ. Պէշիկ. Իսկ. Գուզ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանի. Արնա։
9 45	12	Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիս. Գանլը. Բաչապան. Պէյգօղ Պէօյիւք. ճումաալարը 10 տա։
10 30	28	Գուզ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Գանտիլ. Ա. Հիս. Գանլ. Ռիֆաթբաչամ. Բաչապ. Պէյգ Պէօյիւ. ճում. կիւնլէրի իճրա օրմայաճագտըր։
11	21	Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի. Ա. Հիս. Գանլ. Բաչապ. Պէյգ։
11 30	3	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանի։

ՍԱՀԻՊԻ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱ
ՑՈՎԱԿԻՄ ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ԱԱՄՈՒԷԼ Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ ԹԻՒ 2